

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2017-381

28.6.2017

NEMI Forsikring ASA

Motorvogn

Forsettlig fremkalt forsikringstilfelle? – varslet identifikasjon? – fal. §§ 4-9, 4-11 og 4-14.

Sikredes ektefelle omkom i en bilkollisjon med en lastebil den 10.6.16. Bilen var forsikret og eid av sikrede. Selskapet avsto erstatning for den totalskadede bilen under henvisning til at ektefellen hadde medvirket til skaden, jf. bal. § 7. Selskapet viste i avslaget til at det på lik linje finnes tilsvarende regel i fal. § 4-9. Det ble imidlertid ikke redegjort for adgangen til identifikasjon i avslaget. Selskapet redegjorde i et tidligere avslag i forbindelse med forsørgertapserstatningen om passiv identifikasjon etter skl. § 5-1 nr. 1. Spørsmålet i saken er hvorvidt selskapet har adgang til å avkorte sikredes erstatning for de materielle skadene under kaskoforsikringen med 100 % jf. fal. § 4-9, herunder om avslaget tilfredsstiller de formelle kravene i fal. § 4-14. Nemnda kom til at selskapet hadde mistet retten til å avkorte sikredes erstatning da avslagsbrevet ikke tilfredstilte kravene i fal. § 4-14 mht. begrunnelse for avslaget og henvisning til reglene om identifikasjon.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på bil og spørsmålet om selskapet kan avkorte erstatningen pga. forsettlig fremkallelse av forsikringstilfellet, jf. fal. § 4-9 første ledd, herunder om selskapets avslag tilfredsstiller de formelle kravene i fal. § 4-14.

Sikredes ektefelle omkom i en bilkollisjon med en lastebil den 10.6.16. Bilen var eid og forsikret av sikrede. Selskapet mottok politidokumentene i saken den 24.8.16 og sendte den 29.8.16 ut varsel om mulig avkortning i henhold til bal. § 7 som følge av mistanke om at ektefellen hadde begått selvmord;

Det følger imidlertid av bal § 7 at dersom den skadelidte har medvirket til skaden, kan erstatningen avkortes eller falle helt bort. Dette gjelder også bilens materielle skader.

Selskapet kontaktet teknisk utreder for undersøkelser den 14.9.16. Rapporten forelå den 9.12.16. Selskapet avsto samme dag forsørgertapserstatning. Av avslaget fremgikk det blant annet følgende;

Etter å ha foretatt en konkret helhetsvurdering av alle sakens opplysninger finner selskapet at (skadelidte) medvirket til skaden på en slik måte at hennes erstatningskrav ville blitt avkortet fullt ut.

Det vises videre til bilansvarsloven § 6 hvor det følger at erstatningen fastsettes "etter vanlege skadebotreglar". Skadeerstatningsloven § 5-1 nr. 1 om blant annet passiv identifikasjon får følgende anvendelse i saker etter bilansvarsloven.

Der den direkte skadelidte er død som en følge av skaden, vil "erstatningssøkeren" være de etterlatte. Lovens formulering åpner derved for passiv identifikasjon med avdødes medvirkningshandling ved erstatningsfastsettelsen, jf. dom fra Høyesterett HR-2016-803. Forsørgertapserstatningen vil i nåværende sak avkortes fullt ut.

Erstatning for de materielle skadene ble avslått den 14.12.16;

Som det fremgår av vårt tidligere brev følger det av bilansvarsloven § 7 at kravet på erstatning kan avkortes eller falle bort, dersom den skadelidte har medvirket til skaden. På lik linje finnes tilsvarende regel i forsikringsavtalelovens § 4-9. Når det gjelder det faktiske grunnlaget for de vurderinger som er gjort, viser vi til vårt brev av 9.12.16. Selskapet beklager etter dette å måtte meddele at erstatningen for de materielle skadene vil bli avkortet fullt ut når det gjelder skadene på egen bil.

Sikrede krever dekning for skaden på bilen og avviser at det er grunnlag for å foreta avkortning for grov uaktsomhet etter fal. § 4-9. Det er i alle fall ikke adgang til å avkorte 100 %. Bevisbyrden for at sikrede har utvist grov uaktsomhet påhviler selskapet. Denne bevisbyrden er ikke oppfylt fordi årsaken til ulykken fremstår som uavklart.

Selskapet avviser ansvar og anfører at det er tilstrekkelig sannsynliggjort at skadelidte har medvirket til skaden og at det derfor er adgang til å avkorte erstatningen fullt ut. Selskapet anfører videre at de formelle kravene til avslaget etter fal. § 4-14 er tilfredsstilt. Verken ordlyden i fal. § 4-14 eller lovens forarbeider gir anvisning på at avslagsbrevet skal henvise til identifikasjonsregelen i fal. § 4-11 litra b. Selskapet har i avslagsbrevet redegjort for sitt standpunkt ved at det foretas avkortning og hensynet til sikrede er godt ivaretatt ved en grundig redegjørelse for avkortning og dets grunnlag i avslagsbrevet. Det må tas hensyn til at det i den konkrete saken er en parallell sak under bilansvarsloven i forhold til forsørgertap, hvor de samme forhold er grundig redegjort for og anført som grunnlag for avkortning. Selskapet viser også til at identifikasjonsspørsmålet i dette tilfellet ikke er tvilsomt eller gjenstand for tvist, slik at sikrede reelt sett ikke har behov for å varsles om dette for å ivareta sine klagemuligheter. Selskapet har for øvrig vist til uttalelse FinKN-2015-097 som nærmere begrunnelse for sitt standpunkt.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Saken reiser flere spørsmål. Nemnda ser først på spørsmålet om avslagsbrevet tilfredsstiller kravene i fal. § 4-14 mht. begrunnelse for avslaget og henvisning til reglene om identifikasjon. Selskapets avkortningsadgang følger i dette tilfellet av fal. § 4-9, jf. fal. § 4-11 annet ledd litra a, som fastsetter at det kan avtales at selskapet ved forsikring av bil skal kunne påberope seg handlinger og unnlatelser fra en person som med sikredes samtykke er ansvarlig for bilen. Identifikasjonsadgangen er avtalt i vilkårenes punkt 11.1

Hvis sikredes rett til erstatning helt eller delvis bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser, gjelder dette også ved tilsvarende handlinger eller unnlatelser foretatt av andre som med sikredes eller eierens samtykke er ansvarlig for motorvognen.

Det følger av fal. § 4-14 at selskapet skal gi sikrede skriftlig beskjed om sitt standpunkt dersom det vil gjøre gjeldende at det er helt eller delvis fri for ansvar eller har rett til å si opp forsikringen etter en av reglene i kapittel 4. Det er riktig som selskapet påpeker at ordlyden i fal. § 14-14 ikke oppstiller noen krav om at selskapets avslag skal henvise til de reglene som påberopes, og at dette heller ikke fremgår direkte av forarbeidene. Men både i nemndspraksis og juridisk teori er det lagt til grunn at selskapet plikter å informere om identifikasjonsspørsmålet i avslagsbrevet, jf. FinKN 2015-097, FinKN 2012-213, AKN 2065 og AKN 2157. Dette er bl.a. i begrunnet i uttalelser i Ot.prp. nr. 49 (1988-89) s. 71-72, hvor man peker på "hensynet til sikrede og det behov sikrede har for klarhet i hva selskapet vil påberope seg". En slik henvisning er ikke gjort i dette tilfellet. Selskapet viser til at det er redegjort for avkortningsadgangen og spørsmålet om identifikasjon etter skl. § 5-1. Nemnda vil påpeke at selskapets varsel om avkortning 29.8.16 angir gal hjemmel for avkortning i forhold til bilens materielle skader, og at hjemmelsangivelsen i avslagsbrevet for de materielle skadene 14.12.16 er særdeles unøyaktig. Passiv erstatningsrettslig identifikasjon etter skl. § 5-1/bal § 7 er også noe annet enn identifikasjon etter forsikringsavtalen og brevet fremstår også som vanskelig tilgjengelig for en ordinær kunde. Det må kunne forventes at selskapet redegjør for de relevante reglene i avslagsbrevet på en forståelig måte for å gi sikrede informasjon om hvilke

mulige innsigelser som kan rettes mot identifikasjonsadgangen. At sikrede ikke har reist noen innsigelser mot dette spørsmålet i denne saken kan ikke tillegges avgjørende vekt.

Selskapet kan etter dette ikke påberope seg avkortning.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Line Merete Lileng (nøytralt oppnevnt medlem), Elisabet Okkenhaug (selskapsrepresentant), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).